

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

BARBADOS

Úvod Karibská oblasť

Karibská rozvojová banka (CDB) predpovedá v roku 2022 rast hrubého domáceho produktu (HDP) o 9,1 % v rámci svojich 19 prijímajúcich členských krajín (BMC), čím sa urýchlí oživenie ekonomiky regiónu, ktoré sa začalo v roku 2021.

Priaznivý výhľad je ukotvený v očakávanom náraste HDP ekonomík vyvážajúcich komodity o odhadovaných 17,5 % v dôsledku silného rastu v Guyane (47,5 %), vyplývajúceho zo zvýšenej produkcie ropy a plynu a oživenia výroby energie v Trinidade a Tobago, keďže obmedzenia na strane ponuky sa zmiernujú. Vyššie medzinárodné ceny ropy by sa mali premietnuť do neočakávaných príjmov.

Očakáva sa, že BMC exportujúce služby naberú na sile a rastú v priemere o 4,8 %, čo odráža pokračujúci prílev medzinárodných návštevníkov. Očakáva sa, že toto oživenie sa pravdepodobne zosilní v roku 2022, keď sa obmedzenia zmiernia, v dôsledku posilnených ochranných zdravotných opatrení. Návravnosť medzinárodných cestujúcich však bude závisieť od zrýchlenia zaočkovanosti; efektívne zvládanie pandémie bez uchýľovania sa k úplným a dlhým blokáciám; a trvalú dôveru v protokoly ustanovené pre bezpečné cestovanie do regiónu.

„Kľúčovým ponaučením z dopadu pandémie je, že tie krajiny, ktoré vstúpili do pandémie na silnom makrofiškálnom základe, dopadli lepšie. Krajiny ako také zdvojnásobujú úsilie o dosiahnutie udržateľnosti dlhu napriek pretrvávajúcim výzvam. Mnohé krajiny implementujú programy na dosiahnutie udržateľnosti s podporou medzinárodnej komunity finančných inštitúcií, vrátane CDB. Iní tak robia mimo podporovaných programov, ale vytvorili explicitné fiškálne kotvy, aby fungovali ako platformy pre rámce makroekonomickej politiky.

Rast predpovedaný na rok 2022 je podporený aj očakávaniami zrýchlenej implementácie niekoľkých veľkých infraštruktúrnych projektov v celom regióne.

Kombinácia zmiernenia hraničných kontrol a vnútorných blokovacích opatrení a pokračujúca implementácia fiškálnych stimulačných programov v niektorých BMC pomohla regionálnym ekonomikám obnoviť časť stratenej pôdy v hospodárskej činnosti.

V roku 2021 sa ekonomiky vyvážajúce služby zvýšili o 3,2 %, čo bolo spôsobené oživením v dvoch sektoroch, hoteloch a reštauráciách a veľkoobchode a maloobchode, pričom medzi januárom a septembrom sa zvýšil takmer 10 % nárast počtu turistov. Belize zaznamenalo rast o 10,9 %, zatiaľ čo ekonomika Svätej Lucie vzrástla o 6,8 %. Ekonomiky Grenady, Antiguy a Barbudy vzrástli o 4,8 % a 4,7 %, zatiaľ čo Bahamy získali 3,1 % a Barbados vzrástol o 1,4 %.

Naopak, HDP v Trinidade a Tobagu klesol o 2,9 % v dôsledku nižšej produkcie zemného plynu s vplyvom na nadväzujúce odvetvia, ako aj nariadeného zatvárania v sektore služieb.

Po prudkom náraste regionálneho dlhu k HDP v roku 2020 o 17,7 % bodu, najmä v dôsledku bezkonkurenčného poklesu regionálneho HDP a v menšej miere zvýšených pôžičiek v reakcii na krízu COVID-19, priemerný dlh k HDP klesol o 2,0 % bodu na 80,5 % v roku 2021.

Dopad pandémie teda v globále odhalil štrukturálne nedostatky, ktoré spôsobili akútnu zraniteľnosť regiónu voči globálnym ekonomickým otrasom. V dôsledku toho, hoci mala pandémia globálny dosah,

niet pochýb o tom, že vysoká úroveň koncentrácie vývozu, ktorá je priamym dôsledkom štrukturálnych nedostatkov v regióne, zosilnila vplyv pandémie v Karibiku.

Región by sa mal snažiť byť odolnejším vo všetkých svojich rozvojových dimenziách – sociálnej, ekonomickej, environmentálnej a inštitucionálnej.

Medzinárodný menový fond (MMF) uvádza, že vojna na Ukrajine otriasa globálnou ekonomikou a zvyšuje neistotu ohľadom vyhliadok Latinskej Ameriky a Karibiku. Pociťuje vyššia inflácia, ktorá ovplyvňuje reálne príjmy, najmä tých najzraniteľnejších. Politické riadenia reagujú na túto výzvu sprísnením menovej politiky a vykonávaním opatrení na zmiernenie úderov na najzraniteľnejších a obmedzenie rizík sociálnych nepokojov. Podľa riaditeľa MMF pre odbor západnej pologule Ilana Goldfajna, „By prípadná eskalácia vojny mohla nakoniec viesť ku globálnym finančným problémom a prísnejším finančným podmienkam pre región. Okrem toho pokračujúce sprísňovanie menovej politiky v Spojených štátoch, keďže Federálny rezervný systém zaujíma jastrabie stanovisko čo by v konečnom dôsledku mohlo ovplyvniť globálne finančné podmienky.“ Podľa finančnej inštitúcie so sídlom vo Washingtone zaznamenali karibské krajiny minulý rok hospodársky rast medzi 2,8 a 4,7 %.

MMF uvádza, že karibské krajiny závislé na cestovnom ruchu, ako sú Antigua a Barbuda, Bahamy, Belize, Dominika, Grenada, Haiti, Jamajka, Svätý Krištof-Nevis, Svätá Lucia a Svätý Vincent a Grenadíny, podľa predpovedí zaznamenajú tento rok rast o 3,2 %.

V prípade krajín ako Guyana, Surinam či Trinidad a Tobago, ktoré sú klasifikované ako karibskí vývozcovia komodít, sa bude hospodársky rast pohybovať v rozmedzí od 20,2 % v roku 2022 a v budúcom roku 2023 klesne na 16,4 %.

Akékolvek väčšie spomalenie rastu v Číne z dôvodu pandémie alebo iných dôvodov by mohlo tiež mať vplyv aj na kľúčové exportné ceny a obchod v regióne. Chudoba a nerovnosť stále zostávajú kľúčovými problémami v Latinskej Amerike a Karibiku vzhľadom na to, že nárast inflácie má nerovnomerný dopad na obyvateľstvo. Od začiatku vojny viaceré krajiny v regióne konali tak, aby obmedzili účinky rastúcich cien na zraniteľné skupiny – od zníženia daní a dovozných ciel až po cenové stropy alebo sociálne transfery.

Krajiny, ktoré ťažia zo zlepšenia svojich obchodných podmienok – miera cien za vývoz krajiny v pomere k jej dovozu – môžu mať jednoduchšie financovanie týchto nových opatrení. Podľa MMF, by celková stratégia by teda mala byť zameraná na inkluzívnu konsolidáciu. Výdavky na sociálne programy, zdravotníctvo, vzdelávanie a verejné investície by sa mali chrániť pri implementácii daňových reforiem, ako je napríklad posilnenie daní z príjmu fyzických osôb, ktoré podporia rast inkluzívnym spôsobom a pomôžu krajinám udržať fiškálnu udržateľnosť.

Investície by mali podľa postupu vykázať nárast, a to vďaka reaktivácii výstavieb a začiatom projektov, ktoré boli pozastavené z dôvodu neistoty a z dôvodu potrieb spoločností riešiť problémy s financovaním. Rozšírenie o vývoz možno pripísať oživeniu dopytu v regióne aj mimo neho, vzhľadom na silnejšiu ekonomickú potrebu na globálnej úrovni.

Globálne asymetrie podmieňujú politiky obnovy v Latinskej Amerike a Karibiku. Takmer 30 rokov po Summite Zeme a globálne prijatie medzinárodnej rozvojovej agendy, environmentálnym pilierom Agendy 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj je, z praktického hľadiska, bez ohľadu na politiku oživenie v regióne. To spôsobilo veľké problémy v strednodobých a dlhodobých orientáciách regionálnych ekonomík. Regiónu chýba príležitosť využiť úsilie o obnovu zlepšiť modely výroby a spotreby, ako aj kvalitu a pokrytie verejných služieb, ktorých význam zvýraznila pandémia COVID-19. Pandemickými opatreniami a reštrikciami, emisie mestskej a leteckej dopravy poklesli aj znečistenia ovzdušia v mnohých mestách. Zároveň však kombinácia škrtov v nezdravotníckych verejných výdavkoch a oslabenie kontroly, premietlo do väčšieho počtu nezákonných činností na hraniciach, ako aj odlesňovaniu.

Mnohých cestovateľov, najmä tých zo Spojených štátov, prilákalo Karibik ako miesto dovolení pri pandémie pre jeho blízkosť a relatívne dobré výsledky pri obmedzovaní COVID-19. Zatiaľ čo v roku 2020 došlo k zdevastovaniu zahraničného cestovania, počet medzinárodných návštevníkov v roku

2021 bol oveľa vyšší, prinajmenšom pre podskupinu ostrovov: 14 z 26 členských krajín Karibskej organizácie cestovného ruchu oznámilo nárast medzinárodných návštevníkov v roku 2021. V celom regióne počet návštevníkov výletných plavieb počas pandémie prudko klesol a snaha prinútiť ich, aby sa vrátili, je hlavnou prioritou. Niektoré karibské štáty sa uchýlili k kreatívnejším opatreniam. Cestovný ruch do Karibiku je však ďaleko od normálu, pričom návštevníci z niekoľkých kľúčových regiónov – najmä Európy, Austrálie a Ázie – stále vo veľkej miere chýbajú.

Karibské ostrovy, ako napríklad Dominikánska republika, ktorá v roku 2021 navštívila takmer päť miliónov návštevníkov, čo je viac ako ktorákoľvek iná krajina v Karibiku, investujú veľké prostriedky do hotelov, aby sa pripravili na to, čo očakávajú, že bude ešte väčší dopyt, keď pandémia ustúpi. Luis Abinader, prezident krajiny, nedávno prezradil, že projekt rozvoja cestovného ruchu Pedernales v Cabo Rojo – považovaný za prvú turistickú destináciu v Karibiku, ktorá bola vyvinutá od nuly v rámci verejno-súkromného partnerstva – sa bude realizovať v štyroch fázach počas 10 rokov, a s odhadovanou investíciou viac ako 2 miliardy dolárov. Prvá fáza sa začne so šiestimi hotelovými reťazcami.

Aj menšie ostrovy, ako napríklad Tobago, ktoré má niečo cez 60 000 obyvateľov, plánujú investovať do infraštruktúry, aby prilákali turistov. Ostrov tiež privítal medzinárodné lety v januári 2022, keď British Airways a Virgin Atlantic obnovili lety z kľúčového trhu: Británie.

Šestnásť karibských krajín je členmi skupiny Svetovej banky (World bank group):

Bahamy, Barbados, Belize, Dominikánska republika, Guyana, Haiti, Jamajka, Antigua a Barbuda, Dominika, Grenada, Svätý Krištof a Nevis, Svätá Lucia, Svätý Vincent a Grenadíny, Svätý Martin, Surinam, Trinidad a Tobago

Prehľad obchodnej výmeny ACP – Karibských krajín:

(Antigua and Barbuda, Bahamas, Barbados, Belize, Cuba, Dominica, Dominican Republic, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaica, St Kitts and Nevis, St Lucia, St Vincent, Surinam, Trinidad and Tobago)

Import/Export

Hlavní obchodní partneri 2021						
Import				Export		
	Krajina	Mil. EUR	%	Krajina	Mil. EUR	%
1	USA	16 005	38,8	USA	7 839	47,7
2	Čína	6 111	14,8	EÚ27	2 131	13
3	EÚ27	5 523	13,4	Singapur	973	5,9
4	Brazília	1 574	3,8	India	957	5,8
5	Singapur	1 284	3,1	Švajčiarsko	798	4,9

Hlavné obchodné komodity s EÚ 2021						
Import				Export		
	Komodita	Mil. €	%	Komodita	Mil. €	%
1	Minerály, pohon. látky	1 222	28,1	Stroje a dopr. prostriedky	2 069	33,4
2	Chemikálie	920	21,1	Potraviny a živé zvieratá	957	15,5
3	Potraviny a živé zvieratá	691	15,9	Zmiešaný manufaktúrny tovar	899	14,5
4	Stroje a dopr. prostriedky	341	7,8	Chemikálie	661	10,7
5	Nápoje a tabakové výrobky	293	6,7	Zmiešaný manufaktúrny tovar	607	9,8

Karibské krajiny a svet

V Mil. EUR	2018	2019	2020	2021
Import	49 087	50 198	41 376	53 317
Export	20 575	18 871	18 933	23 539
Bilancia	- 28 512	- 31 327	- 22 443	- 29 778

Karibské krajiny a EÚ

V Mil. EUR	2018	2019	2020	2021
Import	3 767	4 580	3 395	4 355
Export	6 958	7 050	5 428	6 190
Bilancia	3 191	2 470	2 033	1 835

Online Ekonomické Dokumenty:

Svetová banka – Latinská Amerika a Karibik /
<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/36519>

Karibský ekonomický bulletin 2022
<https://publications.iadb.org/en/caribbean-quarterly-economic-bulletin-volume-10-issue-3-january-2022-digital-infrastructure-and>

Makroekonomický súhrn: Banco Interamericano de Desarrollo (Medziamerická Rozvojová Banka)
<https://flagships.iadb.org/en/MacroReport2022/From-Recovery-to-Renaissance-Turning-Crisis-into-Opportunity>

Times Caribbean news:
<http://www.timescaribbeanonline.com/>

1. Aktuálna situácia Barbados

Ostrov Barbados sa nachádza v tropickej zóne. Jeho príjemné morské podnebie je ovplyvnené čerstvými severovýchodným vetrom, ktoré zmierňujú tropickú teplotu. Prevláda počas sezóny od decembra do júna. Všeobecné ročné teplotné rozsahy kolíšu medzi 24 a 28 ° C, ale vo vyšších oblastiach ostrova prevládajú mierne nižšie teploty. Hladina vlhkosti sa pohybuje medzi 71 a 76 percentami ročne. Dažde sa vyskytujú hlavne medzi júlom a decembrom a značne sa líšia v závislosti od nadmorskej výšky. Zrážky môžu v priemere dosahovať 1875 milimetrov za rok v porovnaní s 1275 milimetrovami v pobrežnej zóne.

Barbados je spolu s Trinidad a Tobago jednou z najvyspelejších a politicky stabilných krajín v regióne CARICOM (Karibské spoločenstvo, ktorého je členom). Vzhľadom na svoju históriu, sociálnu štruktúru (má menšinu európskeho pôvodu, ktorá je v obchodnom sektore ostrova veľmi významná), je to anglofónna karibská krajina najbližšie k bývalej britskej metropole, čo vysvetľuje svoje úzke vzťahy s Londýnom v tejto oblasti. S dôrazom vzťahov a vzoru na finančné služby, cestovný ruch, kultúrnu a univerzitnú spoluprácu i bezpečnosť. V posledných rokoch posilnila svoje vzťahy s veľkými susedmi v regióne ako s Venezuelou a Brazíliou.

Pandémia COVID-19 spôsobila prudký pokles príjazdov turistov a zastavenie ekonomickej aktivity, zasadila miestnej ekonomike v roku 2020 ťažkú ranu. Dôsledkom bolo zmiernenie očakávaní obnovy do roku 2021, ktoré súviselo s príchodom vakcín, v kontexte, v ktorom vláda Barbadosu, rovnako ako zvyšok sveta, musela čeliť dileme nájsť rovnováhu medzi riadením zdravotnej krízy – vrátane viacerých vln a nových variantov COVID-19 – a jej zmiernením na ekonomické funkčnosti. Ekonomická recesia pokračovala až do júna 2021 s poklesom ekonomickej aktivity počas prvého polroka rádovo o 9 % v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka.

S podporou rôznych medzinárodných finančných inštitúcií vláda dosiahla bezprecedentnú úroveň medzinárodných rezerv, ktoré sa zvýšili o 366 miliónov USD na 1,4 miliardy USD, čo zodpovedá 43,6 týždňom dovozu. Pandémia však mala negatívny vplyv na verejné financie, pričom deficitné fiškálne saldo vo fiškálnom roku 2020/2021 predstavovalo 5,1 % HDP po dosiahnutí prebytku 3,6 % HDP v roku 2019/20. Napriek náročným ekonomickým vyhlídkam sa Barbadosu podarilo splniť väčšinu svojich kvantitatívnych cieľov v rámci programu Extended Fund Facility (EFF) Medzinárodného menového fondu (MMF). Okrem toho vo februári 2021 Európska únia presunula Barbados z čiernej listiny daňovej spolupráce na sivú listinu, pričom čaká na ďalšie hodnotenie Svetovým fórom o transparentnosti a výmene informácií na daňové účely. Vo fiškálnom roku 2020/21 sa obnovili platby za službu externého dlhu, no objem verejného dlhu vyletel na úroveň 150,3 % HDP.

Nižšia ekonomická aktivita v roku 2020, najmä v sektore cestovného ruchu, sa premietla do nárastu miery nezamestnanosti, ktorá dosiahla 13,1 %, k čomu sa pridal 4,5 % nárast inflácie, ktorý bol spôsobený najmä nárastom cien rýb a zeleninou. Mierne oživenie hospodárstva v druhej polovici roku 2021, berúc do úvahy negatívne účinky „národnej prestávky“ v prvom štvrtroku 2021, uplatňovanie nových obmedzení cestovania na hlavných trhoch pôvodu cestovného ruchu a vzácnu súkromnú spotrebu, umožňuje predpovedať, že HDP v roku 2021 porastie o 3 %. Tieto predpovede však čelia značným rizikám, ktoré vyplývajú z pretrvávajúcej neistoty ohľadom pandémie a z možnosti, že obnova príchodov turistov z tradičných zdrojových trhov bude pomalšia, ako sa očakávalo, keďže ako aj iné vonkajšie šoky.

MMF je spokojný s pokrokom v komplexnej ekonomickej reforme podporovanej vládou Barbadosu, keďže väčšina kvantitatívnych cieľov bola dosiahnutá, hoci výkonnostné kritériá pre transfery a dotácie od centrálnej vlády verejným inštitúciám zostali v dôsledku prijatých opatrení prekročené.

Bol zaznamenaný nepatrný nárast príjmov z 28,2 % HDP vo fiškálnom roku 2019/20 na 30,1 % v roku 2020/21, najmä v dôsledku vyššieho výberu dane z príjmov právnických osôb. Všetky ostatné toky príjmov sa vo fiškálnom roku 2020/21 znížili, a to nielen dane z príjmu fyzických osôb a dane z majetku, ale aj dane z pridanej hodnoty (DPH), spotrebných daní a dovozných ciel, dane z pohonných hmôt a sadzieb príspevkov za izby, zdieľanej ekonomiky, a vývoj produktov.

Skóre ekonomickej slobody Barbadosu je 71,3, vďaka čomu je jeho ekonomika 28. najslobodnejšou v indexe 2022. Barbados je na 4. mieste spomedzi 32 krajín v regióne Ameriky a jeho celkové skóre je nad regionálnym a svetovým priemerom.

Ekonomický rast Barbadosu závislý od turistov sa v roku 2020 výrazne zhoršil, ale v roku 2021 sa opäť vrátil. Ekonomická sloboda sa za posledných päť rokov výrazne rozšírila. Vďaka zvýšeniu skóre v oblasti právneho štátu a pracovnej slobody zaznamenal Barbados od roku 2017 pôsobivý celkový nárast ekonomickej slobody o 16,8 bodu a z kategórie „mierne zadarmo“ sa vyšplhal do kategórie „väčšinou zadarmo“. Efektívnosť súdnictva, fiškálne zdravie a peňažná sloboda sú silné, ale sloboda obchodu je hlboko pod priemerom.

Vplyv COVID-19 k 1. decembru 2021 bolo pandémie na Barbadose pripísaných 231 úmrtí a reakcia vlády na krízu sa umiestnila na 22. mieste medzi krajinami zahrnutými v tomto indexe z hľadiska prítomnosti. Ekonomika v roku 2020 klesla o 17,6 percenta.

Barbados prešiel z parlamentnej konštitučnej monarchie viazanej na Spojené kráľovstvo a v roku 2021 sa stal nezávislou republikou. Bývalá generálna guvernérka Dame Sandra Masonová bola zvolená za prvú prezidentku tohto ostrovného štátu. Premiérka Mia Mottleyová, prvá líderka krajiny, bola zvolená na päťročné obdobie v roku 2018 a zostáva predsedkyňou vlády. Mottleyho stredoľavicová Barbados Labour Party má takmer jednomyselnú kontrolu nad zákonodarným zborom. Na pozadí vysokého verejného dlhu a nezamestnanosti čelí Mottley výzve uzákoniť štrukturálne fiškálne reformy. Barbados je krajina so strednými príjmami s diverzifikovanou ekonomikou postavenou na cestovnom ruchu a offshore bankovníctve a má jeden z najvyšších príjmov na obyvateľa v Karibiku. Cestovný ruch sa oživil, ale Barbados stále čelí výzvam, pokiaľ ide o strednodobý rast.

Ochrana vlastníckych práv je robustná, ale registrácia vlastníctva je časovo náročná, drahá a čoraz zložitejšia. Občianske právo chráni fyzický majetok a hypotekárne nároky. Súdny systém je založený na britskom zvykovom práve a je vo všeobecnosti nezaujatý a efektívny. Právny štát je rešpektovaný, ale vláda nedokázala implementovať kľúčové protikorupčné opatrenia. Problémom zostáva pranie špinavých peňazí.

Obchodné regulačné prostredie môže byť zložité a časovo náročné. Obmedzenie odvetvia cestovného ruchu v dôsledku pandémie spôsobilo prudký nárast nezamestnanosti. Prísne a zložité pracovné zákony obmedzujú slobodu práce. Vláda si požičala stovky miliónov dolárov od medzinárodných finančných inštitúcií na financovanie širokej škály nových dotácií.

Barbados má v platnosti tri preferenčné obchodné dohody. Obchodne vážená priemerná colná sadzba je 13,3 percenta a v platnosti je 128 netarifných opatrení. Investičná klíma sa zlepšila, ale veľa investičných aktivít podlieha schváleniu vlády a niektoré aktivity sú cudzincom zakázané. Bankový sektor poskytuje široké spektrum služieb pre domácich a zahraničných investorov, no trhy s cennými papiermi sú pomerne nelikvidné

COVID-19 urýchlil cestu pre ďalšie elektronické bankovníctvo a digitálne platby v krajine. Predsedníčka vlády Barbadosu Mia Amor Mottleyová navrhla vytvorenie mechanizmu likvidity a odolnosti v Karibiku. Mottley je presvedčená, že toto úsilie o zvýšenie likvidity karibských dlhopisov zatriktívni investície v regióne a podporí hospodárske oživenie po dopadoch COVID-19. Veľvyslankyňa Organizácie Spojených národov (OSN) Elizabeth Thompson tvrdila, že OSN by sa mala

usilovať o „urgentnú injekciu kapitálu do karibských krajín a ekonomík SIDS (malé ostrovné rozvojové štáty)“, aby pomohla zmierniť hospodársku devastáciu spôsobenú COVID.

Panamerická zdravotnícka organizácia (PAHO), ocenila kroky žien na Barbadose pracujúcich v zdravotníctve proti pandémie. COVID-19 najviac postihuje ženy na Barbadose kvôli ich väčšej účasti v neformálnej ekonomike a cestovnom ruchu. 16% žien na Barbadose je zamestnaných v turistickom priemysle, v porovnaní s iba 8% mužov. Policajný komisár Tyrone Griffith pripísal zvýšenie kriminality sociálnym podmienkam vytvoreným pandemiou.

Vzhľadom na extrémnu slabosť hospodárskej aktivity bude centrálna banka Barbadosu zachovávať akomodatívnu politiku. Od začiatku pandémie centrálna banka uvoľnila svoju menovú politiku znížením diskontnej sadzby na dočasné zálohy finančným inštitúciám a znížením povinných minimálnych rezerv pre banky zo 17,5 % na 5 % a odstránením pre finančné inštitúcie prijímajúce vklady, ktoré nie sú banky. Týmito opatreniami sa snaží pomáhať finančným inštitúciám, ktoré boli postihnuté zhoršením schopnosti firiem a domácností splácať existujúce a nové úvery. Centrálna banka poskytla aj šesťmesačné garantované úvery inštitúciám, ktoré ich potrebovali. Napriek tomu finančné inštitúcie vykázali mierne vyššiu mieru nesplácaných úverov a nižšiu ziskovosť. Napriek tomu si finančné inštitúcie udržali dobrú kapitalizáciu a vysokú likviditu, z čoho vyplýva, že centrálna banka v tomto smere nemusela kryť žiadny nedostatok. Centrálna banka udržiava fixný výmenný kurz voči americkému doláru vo výške 2 USD za barbadoský dolár. Súčasnú silnú medzinárodnú rezervu, ktoré posilnili multilaterálne finančné inštitúcie, poskytujú potrebnú podporu na udržanie tejto pozície.

Vláda Barbadosu zamerala svoje politiky na boj proti súčasnej pandémie COVID-19. Na zabezpečenie plošného očkovania sa vynaložilo veľké úsilie a do júna 2021 dostalo približne 30 % populácie aspoň jednu dávku vírusovej vakcíny. Vláda tiež finančne podporila podniky a domácnosti postihnuté krízou. V tomto zmysle bol v roku 2020 zavedený program BEST s cieľom poskytnúť firmám hotovostnú podporu a povzbudiť ich, aby si udržali a preškolili svojich zamestnancov v sektore cestovného ruchu. Vláda Barbadosu tiež spustila vízový program Welcome Stamp s cieľom prilákať vzdialených pracovníkov a oživiť hospodársku činnosť. Zamestnávateľia, ktorí si ponechali viac ako dve tretiny svojich zamestnancov, mali tiež povolené odložiť svoje príspevky do národného systému poistenia (NIS), zatiaľ čo prepustení pracovníci dostávali dávky v nezamestnanosti počas šiestich mesiacov a tí, ktorí pracovali skrátené týždne, dostávali 60 % svojho platu za dni, keď nepracovali.

Ekonomický rast

Ako väčšina karibských ekonomík, ani Barbados neunikol ekonomickému dopadu pandémie. Odhaduje sa, že hospodárska aktivita sa v priebehu roka znížila o 17,6 %, čo bol tretí rok hospodárskeho spomalenia za sebou. Hoci v predchádzajúcich rokoch prispeli k zhoršeniu ekonomickej aktivity fiškálne výzvy a štrukturálne reformy, v roku 2020 bol pokles spôsobený stagnáciou aktivity v sektore cestovného ruchu, nižšou úrovňou investícií, ako sa očakávalo, a oslabením spotreby. Sektor cestovného ruchu, ktorý priamo aj nepriamo predstavuje približne polovicu HDP, sa v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019 zmenšil o 65 %. Obmedzenia na spomalenie postupu COVID-19 na miestnej úrovni aj na hlavných medzinárodných trhoch pôvodu prispeli k 71 % poklesu v dlhodobých pobytoch a 64 % poklesu v príletoch na výletných plavbách. Príjmy z hotelov, reštaurácií, turistických atrakcií a iných podporných služieb v dôsledku krízy prudko klesli. Nové nárasty počtu prípadov COVID-19 na národnej a medzinárodnej úrovni, spojené s príchodom nových a infekčnejších variantov ochorenia, zhoršili vyhliadky pre sektor cestovného ruchu v prvom polroku 2021, kedy bolo potrebné zaviesť nové blokády alebo obmedzenia na spomalenie šírenia vírusu. V dôsledku toho sa sektor cestovného ruchu v prvom polroku 2021 v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2020 prepadol o 89,6 %.

Polnohospodárstvo, ktoré v roku 2020 vzrástlo o 24,2 % v porovnaní s rokom 2019, bolo jediným sektorom, ktorý v priebehu roka zaznamenal rast, najmä vďaka zvýšenej produkcii potravinárskych plodín. Počas prvého polroka 2021 sa však zaznamenalo zhoršenie výkonnosti odvetvia, ktoré sa v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2020 znížilo o 5,7 %. Tento pokles priamo súvisel s poklesom dopytu po kurčatách, najmä v sektore cestovného ruchu s vplyvom, ktorý mala „národná prestávka“ na produkciu potravinárskych plodín a s usádzaním popola z erupcie sopky La Soufrière na Svätom Vincente a Grenadinách. Hoci sa výrobný sektor v roku 2020 zmenšil, v prvej polovici roku 2021 sa zotavil s rastom o 14,9 % v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2020. Toto zlepšenie bolo spôsobené oživením vývozu rumu, iných nápojov a elektronických komponentov. Všetky ostatné hlavné

neobchodovateľné sektory zaznamenali v roku 2020 v porovnaní s rokom 2021 zhoršenie. Počas prvého polroka 2021 bol pokles v týchto sektoroch v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2020 menej výrazný.

V prvom polroku 2021 mierne oživenie v druhom štvrtroku nestačilo na vyrovnanie poklesu zaznamenaného v prvom štvrtroku 2021, ktorý bol spôsobený zavedením mesačnej „národnej pauzy“ na obmedzenie šírenia vírusu. V dôsledku toho sa odhaduje, že hospodárstvo sa v prvom polroku medziročne znížilo o 9,0 % v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2020. Celkovo sa odhaduje, že HDP v roku 2021 porastie o 3 %. Zatiaľ čo sa očakáva, že oživenie sa bude ďalej konsolidovať v druhej polovici roku 2021, nižší ako očakávaný výhľad rastu odráža účinky „národnej pauzy“, uloženia nových cestovných obmedzení na hlavných pôvodných trhoch cestovného ruchu, súkromná spotreba, vysoká miera nezamestnanosti a pomalé zotavovanie reálnych príjmov. Tieto prognózy čelia značným rizikám vzhľadom na neistoty, ktoré predstavujú nové varianty COVID-19 a nové výzvy, ktoré prinášajú, spolu s ďalšími neočakávanými vonkajšími šokmi, ktoré by mohli ovplyvniť barbadoskú ekonomiku.

Vývoz krajiny celkovo dosiahol v roku 2021 hodnotu 327 mil. EUR, dovoz 1 417 mil. EUR a bilancia zahraničného obchodu zápornú hodnotu -1 090 mil. EUR.

Vývoz krajiny s EÚ 27 dosiahol v roku 2021 hodnotu 41 mil. EUR, dovoz 112 mil. EUR a bilancia zahraničného obchodu zápornú hodnotu -71 mil. EUR.

2. Makroekonomické ukazovatele

Hlavné makroekonomické údaje	2018	2019	2020	2021
Obyvateľstvo (tis.)	286 641	287 025	287 375	287 965
Nominálny HDP (mld. EUR)	4	5	4	4
HDP per capita (EUR)	15 036	16 480	13 436	13 617
Rast reálneho HDP (%)	-0,6	-1,3	-18,0	3,3
Bilancia na bežnom účte (% HDP)	-4,0	-3,1	-7,3	-12,7
Inflácia (% zmena)	3,7	4,1	2,9	2,5

Import/Export

Hlavní obchodní partneri 2021						
Import				Export		
	Krajina	Mil. EUR	%	Krajina	Mil. EUR	%
1	USA	560	42,5	USA	40	13,4
2	Trinidad a Tobago	182	13,8	Jamajka	25	8,3
3	EÚ27	165	12,6	Guyana	23	7,6
4	Veľká Británia	64	4,8	Trinidad a Tobago	21	6,8
5	Panama	44	3,3	EÚ27	17	5,5

Hlavné obchodné komodity s EÚ 2021						
Import				Export		
	Komodita	Mil. €	%	Komodita	Mil. €	%
1	Stroje a dopr. zariadenia	23	56,4	Stroje a dopr. zariadenia	46	40,8
2	Nápoje a tabak	13	31,1	Potraviny a živé zvieratá	17	15,5
3	Chemikálie	3	8,2	Manufaktúrny tovar podľa materiálu	17	15,1
4	Zmiešaný manufaktúrny tovar	1	2,0	Chemikálie	9	7,9
5	Komodity a transakcie	1	1,7	Nápoje a tabak	7	6,4

V Mil. EUR	2018	2019	2020	2021
Import	41	84	22	41
Export	88	120	115	112
Bilancia	46	35	93	71

Hlavné sektory:

- Turizmus, obchodné služby, finančníctvo, poľnohospodárstvo (banány, ryby) a manufaktúra (cement, oblečenie).

2. Špecifiká podnikania v teritóriu

Priame zahraničné investície

Získanie elektriny:

Barbados urýchlil získavanie elektriny nasadením nového softvéru na spracovanie aplikácií, zvýšením zásob materiálu potrebného na práce s externým pripojením a ponúknutím školiacich programov pre inžinierov spoločnosti.

Registrácia majetku:

Barbados sťažil prevod majetku zvýšením času na zaznamenanie prevozu do katastra nehnuteľností a zaplatenia poplatkov za prevod a kolkových poplatkov.

Obchodovanie cez hranice:

Barbados uľahčil cezhraničné obchodovanie zjednodušením inšpekcií prístavných orgánov a zavedením elektronického systému na zabezpečenie súladu s dokumentmi. Barbados zdrazil cezhraničné obchodovanie zvýšením poplatkov za vydávanie osvedčení o pôvode.

Presadzovanie zmlúv:

Barbados uľahčil vymáhanie zmlúv prijatím zákona, ktorý upravuje všetky aspekty mediácie ako alternatívne riešenie sporov mechanizmus.

Barbados ponúka vo všeobecnosti bezpečné prostredie pre PZI. Infraštruktúra, právny a daňový systém sú dobre vyvinuté a politický systém je stabilný. Je to krajina s nízkou

kriminalitou. Barbados ponúka prosperujúci offshore, bankovníctvo, začlenenie offshore spoločností a oslobodené poistenie.

Barbados nie je čisto daňovým rajom, ale je to prostredie s veľmi nízkymi daňami pre offshore spoločnosti založené na Barbadose. Dane zo ziskov offshore spoločností sa vo všeobecnosti pohybujú v rozmedzí od 1% do 2% a sadzba dane sa znižuje so zvyšujúcim sa ziskom. Offshore spoločnosti môžu dovážať potrebné stroje alebo obchodné vybavenie bez zaplataenia dovozného cla.

Neexistujú žiadne zrážkové dane ani dane z kapitálových výnosov. Na rozdiel od väčšiny karibských daňových rajov má Barbados zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia s mnohými ďalšími krajinami vrátane Kanady a USA.

DPH sa vyberá sadzbou 17,5 % z hodnoty širokej škály tovarov a služieb dovážaných alebo dodávaných na Barbadose osobami registrovanými ako DPH.

Oslobodené sú viaceré služby vrátane finančných služieb, nehnuteľností, zdravotníckych služieb a vzdelávania. Medziskupinové transakcie podliehajú zdaneniu.

Osoby pôsobiace v režime DPH na Barbadose musia byť registrované pre DPH. Hranica pre registráciu DPH je 200 000 BBD, ale dobrovoľná registrácia je povolená pre osoby, ktorých ročný obrat je nižší ako 200 000 BBD.

Určité dodávky sú s nulovou sadzbou, vrátane vývozu, základných potravín, liekov na predpis, ropy a dodávok určitých položiek do sektora medzinárodných finančných služieb (napr. právne a účtovné poplatky). S účinnosťou od 1. januára 2020 dochádza k zvýšeniu zvýhodnenej sadzby od 7,5 % do 10 %, vzťahujúcej sa na poskytovanie ubytovania penziómi, hotelmi, hostincami alebo podobným miestom, vrátane obytného domu, ktorý sa bežne prenajíma alebo prenajíma na užívanie ako dovolenka alebo dovolenkový dom. Táto sadzba sa vzťahuje aj na dodávky určitého tovaru a služieb súvisiacich s cestovným ruchom za predpokladu, že registrujúci spĺňa určité kritériá. Sadzba za poskytovanie mobilných služieb hlasových, dátových a textových správ je 22 %.

Registrované osoby si môžu odpočítať daň na vstupe od svojej dane na výstupe pri výpočte dane splatnej za účtovné obdobie DPH. Ak daň na vstupe prevyšuje daň na výstupe, registrujúci má nárok na vrátenie DPH.

S účinnosťou od 1. decembra 2019 sa DPH vzťahuje na digitálne služby pre miestnych spotrebiteľov na ostrove od dodávateľov digitálnych služieb. Zahraničná spoločnosť musí uplatňovať, vyberať a odvádzať DPH na svoj digitálny predaj.

Nové opatrenie ovplyvní:

- výber DPH za tovar a služby zakúpené online od predajcu mimo Barbadosu, ak sú tovary a služby určené na spotrebu na Barbadose
- výber a prenos DPH za tovar a služby zakúpené online od miestnych predajcov spotrebiteľmi na Barbadose, ak sú tovary a služby určené na spotrebu na Barbadose a transakcia sa spracúva mimo Barbadosu, a
- výber a prenos DPH za tovar a služby zakúpené online od miestnych predajcov osobami mimo Barbadosu, ak sú tovary a služby určené na spotrebu na Barbadose.

Clo sa vyberá zo širokého spektra dovážaného tovaru v sadzbách uvedených v 1. časti prvého sadzobníka Colného zákona. Colný sadzobník Barbadosu je založený na Spoločnom vonkajšom sadzobníku spoločného karibského trhu (CARICOM) s osobitnými výnimkami pre určité položky (napr. alkoholické nápoje). Clo sa vypočítava buď na základe hodnoty ad valorem, alebo podľa špecifických kvantitatívnych sadzieb. Hodnoty ad valorem pre väčšinu položiek sa pohybujú medzi 0% a 20%, ale niektoré tovary považované za luxusné položky podliehajú vyšším sadzbám (napr. šperky 60%). Okrem toho, vybraná skupina položiek, ktoré

sa vyrábajú na Barbadose a CARICOM (vrátane niektorých poľnohospodárskych produktov), podlieha colnej sadzbe 60 % pri dovoze z krajín mimo regiónu.

Výrobcovia a poľnohospodári, vrátane osôb zaoberajúcich sa rybolovom a záhradníctvom, sú oslobodení od platenia cla na vstupy (vrátane obalových materiálov, strojov, zariadení a náhradných dielov) dovážané na použitie v ich podnikoch.

Spotrebným daniam podlieha päť kategórií tovarov (miestne vyrobené aj dovezené). Ide o sladené nápoje, motorové vozidlá, liehové nápoje, tabakové výrobky a ropné produkty. Väčšina tovarov podliehajúcich spotrebnej dani podlieha dani v osobitnej sadzbe, s výnimkou motorových vozidiel a sladených nápojov, ktoré podliehajú sadzbe ad valorem .

Niekoľko osôb a tovarov je oslobodených od spotrebných daní. Patria sem motorové vozidlá dovezené diplomatickým zborom a inými organizáciami oslobodenými od cla podľa časti II-B colného sadzobníka, tovar dovezený na dočasné použitie alebo na dočasné účely, ktorý bude do troch mesiacov späť vyvezený, a tovar (iné ako liehoviny) určené na použitie ako suroviny na výrobu alebo výrobu iného zdaniteľného tovaru na Barbadose.

Každý jednotlivec vo veku od 16 do 67 rokov, ktorý je zárobkovo činný na Barbadose na základe pracovnej zmluvy, musí byť poistený podľa zákona o národnom poistení a sociálnom zabezpečení.

S účinnosťou od 1. októbra 2018 bude Národný systém poistenia (NIS) vyberať príspevok na zdravotné služby vo výške 2,5 %, pričom 1,5 % budú platiť zamestnávateľia a 1 % zamestnanci a samostatne zárobkovo činné osoby. Tým sa efektívne zvyšuje sadzba príspevku zamestnanca z 10,1 % na 11,1 % a sadzba príspevku zamestnávateľa z 11,25 % na 12,75 %.

Príspevky sa určujú ako percento z poistiteľného príjmu, maximálne však do výšky poistiteľného príjmu 4 820 BBD mesačne alebo 1 112 BBD týždenne. Tie sa od 1. januára 2020 zvýšia na 4 880 BBD mesačne a 1 126 BBD týždenne. Zamestnávateľia musia odviesť príspevky do národného poistenia do 15. dňa nasledujúceho mesiaca. Podiel zamestnanca je 11,1 %, pričom zamestnávateľ platí 12,75 %.

Barbados umožňuje úver na zahraničné dane (dane platené v jurisdikciách mimo Barbadosu). Celkový povolený zápočet však nemôže znížiť celkovú daň splatnú osobou z tohto príjmu na menej ako 1 %.

Subjektom, ktoré vynaložia výdavky, ktoré majú inovačný charakter a vedú k vývoju nového výrobného procesu, produktu, služby alebo organizačného postupu, sa poskytne daňový úver vo výške 25 % zo sumy vynaloženej v danom príjmovom roku. Kredit bude udelený iba vtedy, ak bola inovácia úspešne uvedená na trh, čo dokazujú zvýšenie predaja, produktivity alebo organizačnej efektívnosti.

Akýkoľvek nevyužitý daňový dobropis sa preniesie do ďalšieho obdobia najviac tri roky od konca príjmového roka, v ktorom bol dobropis získaný, ale nebude možné vrátiť hotovosť. Vyžaduje sa certifikácia od výkonného riaditeľa Národnej rady pre produktivitu.

V súvislosti so šetrením energie bolo uzákonených množstvo daňových úľav. Tieto opatrenia zahŕňajú 150 % odpočet skutočných výdavkov nepresahujúcich 25 000 BBD za každý rok počas piatich rokov, pokiaľ ide o:

- Energetické audity.

- 50 % nákladov na dovybavenie priestorov alebo inštaláciu systémov na výrobu elektriny z iných zdrojov ako z fosílnych palív.

Podnik musí byť aktuálny pri platbe svojich CIT, DPH, pozemkovej dane a príspevkov do národného poistenia, alebo ak nie je aktuálny, musí uzatvoriť dohodu s príslušnými orgánmi o vyrovnaní neuhradených nedoplatkov.

Ďalšie daňové úľavy boli uzákonené v súvislosti s výrobou a predajom elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a inštaláciou a predajom elektrických systémov obnoviteľnej energie alebo energeticky účinných produktov vrátane:

Spoločnosti založené podľa zákona o obchodných spoločnostiach, ktorých aspoň 75 % akcií vlastní miestne a ktorých akciový kapitál nie je vyšší ako 1 milión BBD, s ročným obratom nepresahujúcim 2 milióny BBD a s maximálne 25 zamestnancami, môže získať súhlas ako malá spoločnosť podnikania. Takéto spoločnosti platia CIT so zníženou sadzbou 15 % a sú oslobodené od platenia dovozných ciel na zariadenia dovážané na použitie v podniku av niektorých prípadoch od kolkovného. Okrem toho 120 % niektorých výdavkov priamo súvisiacich s rozvojom podnikania je daňovo uznateľných. Investori v takýchto podnikoch sú oslobodení od WHT z úrokov a dividend získaných z ich investícií.

Zákon o špeciálnych rozvojových oblastiach poskytuje úľavu schváleným developerom, ktorí stavajú alebo zlepšujú budovu alebo stavbu na určitých vymedzených miestach na Barbadose, a osobám, ktoré financujú takéto práce (okrem komerčnej banky). Osoby financujúce takúto prácu sú oslobodené od dane z príjmu z prijatých úrokov. Schválení developeri sú oslobodení od dovozných ciel a DPH na vstupy na výstavbu alebo renováciu budov, WHT za repatriáciu úrokov (na obdobie 15 rokov), pozemkovej dane a dane z prevodu majetku, ktorú platia predajcovia pri prvom nákupe spoločnosti. Schválený developer platí CIT vo výške 15 % a dostane počiatočné a ročné kvóty na priemyselné budovy vo výške 40 % a 6 % a na komerčné budovy vo výške 20 % a 4 %.

Daň y Pridanej hodnoty (DPH) sa vyberá sadzbou 17,5 % z hodnoty širokej škály tovarov a služieb dovážaných alebo dodávaných na Barbadose osobami registrovanými ako DPH.

Pre podrobné daňové informácie [Iné dane](#) v súhrne dane z príjmu právnických osôb.

3. Obchodné dohody:

- WTO, OAS, CSME
- Barbados má výhodnú obchodnú dohodu s USA, je členom CARICOM a má podpísané preferenčné dohody s Venezuelou, DR, Kolumbiou, Kubou a Kostarikou.

4. Zdroje informácií o krajine

Svetová banka Doing business

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/530861574747817549/pdf/Doing-Business-2020-Comparing-Business-Regulation-in-190-Economies-Economy-Profile-of-Barbados.pdf>
https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreconomies/barbados#DB_tax
<https://businessbarbados.com/ebook/2021/index.html>

Vládny portál <https://www.gov.bb/>

5. Zmluvná základňa so SR

Slovenská republika nemá podpísanú žiadnu dohodu s krajinou s výnimkou dohody v oblasti vízovej povinnosti: v platnosti je obojstranný bezvízový režim. Príprava dohody o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovým únikom.

Výmenné komodity:

IMPORT

Prístroje optické, fotografické, meracie, kontrolné presné, lekárske
Nápoje, liehoviny a ocot
Lokomotívy; vozový park a jeho časti; zvrškový upevňovací materiál
Plasty a výrobky z nich
Elektrické stroje, prístroje a zariadenia a ich časti a súčasti
Prípravky zo zeleniny, ovocia, orechov alebo z iných častí rastlín
Obuv, gamaše a podobné predmety; časti týchto predmetov
Bavlna
Farmaceutické výrobky
Odevy a odevné doplnky, pletené alebo háčkované
Odevy a odevné doplnky iné ako pletené alebo háčkované
Rôzne chemické výrobky
Farbiarske výťažky; taníny; farbivá, pigmenty; laky; tmely
Železo a oceľ
Rôzne jedlé prípravky
Rôzne výrobky
Drevo a výrobky z dreva; drevené uhlie
Predmety zo železa alebo z ocele
Mydlo, pracie, čistiace prípravky, vosky, sviečky; modelovacie pasty
Kožené výrobky; sedlárske výrobky; cestovné potreby, kabelky
Papier, lepenka; výrobky z nich alebo z papierenských vlákien
Jadrové reaktory, kotly, stroje, prístroje, zariadenia; ich časti, súčasti
Kaučuk a výrobky z neho

EXPORT

Prístroje optické, fotografické, meracie, kontrolné presné, lekárske
Elektrické stroje, prístroje a zariadenia a ich časti a súčasti
Jadrové reaktory, kotly, stroje, prístroje, zariadenia; ich časti, súčasti
Dáždniky, slnečníky, palice, biče a ich časti
Plasty a výrobky z nich
Vozidlá, iné ako koľajové, ich časti a príslušenstvo
Živé zvieratá

Prehľad vzájomnej obchodnej výmeny medzi Slovenskou republikou a Barbadosom za obdobie rokov 2016 – 2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Celkový súčet
Export EUR	2 720	9 343	109	280	15 329	29 802	57 583
Import EUR	518 198	746 759	694 866	913 867	576 799	497 276	3 947 765
Obrat EUR	520 918	756 102	694 975	914 147	592 128	527 078	4 005 348
Bilancia EUR	- 515 478	- 737 416	- 694 757	- 913 587	- 561 470	- 467 474	-3 890 182